

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1929 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av viss överenskommelse mellan kronan och staden Halmstad.

(1:a avd.)

Uti en till riksdagen avlåten, den 15 februari 1929 dagtecknad proposition, (nr 112), har Kungl. Maj:t, under återopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att dels godkänna i statsrådsprotokollet omförmälda, den 14 och 16 januari 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt staden Halmstad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse, dock med det förbehåll, som innefattas i domänstyrelsens förenämnda yttrande av den 6 februari 1928, dels medgiva, att statens domäners fond må, i samband med överlåtelse å staden av den i § 5 av överenskommelsen avsedda fastigheten, nedskrivas med 10,000 kronor, dels för bestridande av i statsrådsprotokollet omförmälda gottgörelse till telegrafverket för budgetåret 1929/1930 under riksstatsens fjärde huvudtitel anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor, att disponeras på sätt i statsrådsprotokollet angivits, dels ock vid bifall till sistnämnda förslag ändra de i statsverkspropositionen upptagna inkomstitlarna »Återbetalningar» av lånemedel och »Övriga lånemedel» sålunda, att den förre ökas med 5,000 kronor och den senare minskas med samma belopp.

Förenämnda proposition har, utom i fråga om nedskrivning av statens domäners fond, hänvisats till förberedande behandling av statsutskottet.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen har till berörda statsrådsprotokoll inledningsvis anfört följande.

»Genom brev den 24 juli 1903 förordnade Kungl. Maj:t, att Hallands regementet blivit därstädes uppfört, varjämte Kungl. Maj:t bemyndigade arméförvaltningens fortifikationsdepartement att, i enlighet med ett av stadsfullmäktige i Halmstad lämnat anbud, med staden sluta avtal angående upplåtelse av mark för nämnda etablissemang samt till skjutbana och övningsfält för regementet. Mellan fortifikationsdepartementet och staden slöts i anledning härav ett den 17 och den 23 september 1903 dagtecknat avtal i ämnet, vilket torde få fogas såsom bilaga (Bil. B) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende.

Sedan stadsfullmäktige i Halmstad i skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 september 1925 gjort framställning i syfte att staden måtte beredas full gottgörelse för den förlust, staden åsamkades i anledning av den minskning beträffande Hallands regementes organisation, som bleve en följd av 1925 års härordningsbeslut, har frågan härom varit föremål för utredning av kasernkommittén. De mellan kasernkommittén och staden förda förhandlingarna i ämnet hava resulterat i en den 14 och den 16 januari 1928 dagtecknad överenskommelse, vilken torde få fogas såsom bilaga (Bil. A) vid statsrådsprotokollet rörande detta ärende. Denna överenskommelse, som av kommittén med skrivelse den 24 januari 1928 överlämnats till Kungl. Maj:t, har träffats under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande.»

Sedan departementschefen härefter redogjort för den av kasernkommittén verkställda utredning, som föregått den preliminära överenskommelsen med Halmstad stad, samt för innebörden av sagda överenskommelse och myndigheternas yttranden i ärendet, har departementschefen för egen del anfört följande.

»Såsom av kasernkommitténs utredning framgår, har staden Halmstad fullgjort betydande prestationer för ordnandet av Hallands regementes förläggning till staden. I betraktande härav anser jag, i likhet med kasernkommittén, fog föreligga för stadens anspråk att erhålla gottgörelse i anledning av att regementet jämlikt 1925 års härordningsbeslut undergått reducering till s. k. begränsad organisation.

Det av kasernkommittén framlagda förslaget till överenskommelse i ämnet mellan kronan och staden Halmstad är av i huvudsak följande innebörd. Kronan skall utan vederlag med äganderätt till staden överlåta den i staden belägna så kallade södra läroverkstomten, i areal innehållande 2,452.7 kvadratmeter och utgörande del av den så kallade slottsträdgården, därvid staden skall befrias från skyldighet att till kronan erlagga ersättning för den nyttjanderätt till tomten, som av staden innehafts. Staden å sin sida förklarar sig avstå från den nyttjanderätt, som jämlikt bestämmelser i en den 24 maj 1870 upprättad förening angående ägoutbyte mellan kronan och staden tillerkänts staden i avseende å ett område av 336 kvadratmeter i sydöstra delen av slottsträdgården. De å området uppförda byggnader, vilka tillhöra staden, skola före den 1 januari 1930 hava på stadens bekostnad bortförts från platsen, vid äventyr att desamma eljest utan lösen tillfalla kronan. Vidare skall kronan utan vederlag med äganderätt till staden överlåta dels vissa för gatuuutvidgning erforderliga områden av en till telegrafverket hörande fastighet i kvarteret Gråmunken i Halmstad, dels ock det i kronoflygsandsfältet Fammarp i Söndrums socken ingående område, som utgöres av ett stadslägenheten Knebildstorp tilldelat utmarksskifte och å det av rikets allmänna kartverks ekonomiska avdelning upprättade kartblad över Tyludden och Tylens fyr betecknats med nr 95. Enligt skifteshandlingarna innehåller sistnämnda område en areal av 68 tunnland 26 kappland.

De olika fastigheter, vilka beröras av omförmälda bestämmelser i förslagsöverenskommelsen, stå under vård och förvaltning av kammarkollegium, respektive telegrafstyrelsen och domänstyrelsen. Efter samråd i ärendet med cheferna

för finans-, kommunikations- och jordbruksdepartementen har jag funnit de nu angivna huvudpunkterna i förslagsöverenskommelsen kunna av kronan godtagas.

I sitt den 6 februari 1928 dagtecknade yttrande över förslagsöverenskommelsen har domänstyrelsen hemställt, att kronan måtte förbehållas rätt att såsom utfartsväg använda en från bron över Nyrebäcken i riktning mot Tylesandsvägen ledande väg genom det till överlåtelse å staden avsedda området av kronoflygsandsfältet Fammarp, med skyldighet för staden att delta i underhållet av nyssnämnda bro. I anledning av förfrågan hos staden rörande dess ställning till vad domänstyrelsen sålunda ifrågasatt har stadens drätselkammare i skrivelse den 1 februari 1929 förklarat sig icke hava något att invända mot att dylikt förbehåll gjordes från kronans sida.

Domänstyrelsen har i ett tidigare till kasernkommittén avgivet yttrande i ärendet anfört, att, i samband med en överlåtelse till staden av nyssnämnda område utav kronoflygsandsfältet Fammarp, statens domäners fond borde tillgodoföras ersättning med 10,000 kronor. Någon kontant gottgörelse till domänfonden för fastigheten i fråga torde emellertid icke behöva ifrågakomma, utan synes fonden i stället, i likhet med vad förut i dylika fall skett, böra i samband med fastighetens överlåtelse å staden nedskrivas med det belopp, vartill fastigheten av såväl domänstyrelsen som kasernkommittén värderats, eller 10,000 kronor.

Vidkommande härefter de under telegrafverkets förvaltning stående markområden, som enligt överenskommelsen skulle avhändas kronan, torde, såsom av telegrafstyrelsen föreslagits, ersättning härför böra beredas telegrafverket med ett belopp av 5,000 kronor. För gäldande av nämnda belopp hava medel inräknats i den summa av 245,750 kronor, som under fjärde huvudtiteln, punkten 73, i årets statsverksproposition beräknats för bestridande av kostnader i samband med uppgörelser med vissa städer. För här ifrågavarande ändamål torde nu ett särskilt extra anslag å 5,000 kronor böra äskas av riksdagen och upptagas å riksstaten för budgetåret 1929/1930. Enär inköpet av telegrafverkets tomt på sin tid gäldats med kapitalökningsanslag av lånemedel, torde, då ifrågavarande tomt del nu avhändes verket, summan av de i verket investerade lånemedlen böra minskas med tomt delens värde, 5,000 kronor. Detta lär lämpligen böra ske genom att den telegrafverket genom anslaget beredda ersättningen inlevereras till riksgäldskontoret och såsom återbetalning av lånemedel redovisas i riksstaten för budgetåret 1929/1930. I anslutning härtill bör erforderlig jämkning vidtagas beträffande de i statsverkspropositionen upptagna inkomstitlarna 'Återbetalningar' av lånemedel och 'Övriga lånemedel.'»

Utskottet, som ansluter sig till vad departementschefen i ärendet anfört och icke funnit anledning till erinran mot det framlagda avtalsförslaget, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna i statsrådsprotokollet över försvarsärenden den

Bihang till riksdagens protokoll 1929. 6 saml. 27 häft. (Nr 35—40.) 737 29 2

*Utskottets
yttrande.*

15 februari 1929 omförmälda, den 14 och den 16 januari 1928 mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, å ena sidan, samt staden Halmstad, å andra sidan, ingångna preliminära överenskommelse (Bil. vid detta utlåtande), dock med det förbehåll, som innefattas i domänstyrelsens yttrande den 6 februari 1928,

b) för bestridande av *viss gottgörelse till telegrafverket* för budgetåret 1929/1930 under riksstatens fjärde huvudtitel anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor, att disponeras på sätt i statsrådsprotokollet angivits.

Beträffande förslaget om beräkningen av inkomstitlarna »Återbetalningar» av lånemedel och »Övriga lånemedel» kommer utskottet att framdeles under riksdagen yttra sig i annat sammanhang.

Stockholm den 9 april 1929.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: Se under utlåtandet nr 35.

Bilaga.

Med anledning av att Hallands regemente jämlikt 1925 års försvarsorganisation från den 1 januari 1928 skall erhålla begränsad organisation träffas härmed mellan Kungl. Maj:t och kronan genom kasernkommittén, under förbehåll av Kungl. Maj:ts och riksdagens godkännande, å ena sidan, samt Halmstads stad, å andra sidan, följande överenskommelse:

§ 1.

Kronan skall utan vederlag med äganderätt till staden överlåta den i Halmstad belägna så kallade södra läroverkstomten, i areal innehållande 2,452.7 kvadratmeter och utgörande del av den så kallade slottsträdgården.

Särskild avhandling skall upprättas mellan kronan och staden angående fastighetens överlåtande till staden. Staden skall ensam bestrida alla lagfarts-kostnader.

§ 2.

Staden, som — alltsedan Kungl. Maj:t genom dom den 18 november 1920 undanröjt för staden tidigare meddelad lagfart å den i § 1 omförmälda tomt samt förklarat kronan vara framför staden ägare till tomten — haft dispositionsrätt till tomten utan att härför till kronan erlagga någon som helst göttgörelse, befrias från skyldighet att erlagga ersättning till kronan för den tid staden sålunda haft nyttjanderätt till tomten.

§ 3.

Staden förklarar sig avstå från den nyttjanderätt, som jämlikt bestämmelser i en den 24 maj 1870 upprättad förening angående ägoutbyte mellan kronan och staden tillerkänts staden att begagna ett område med en areal av 336 kvadratmeter i sydöstra delen av den så kallade slottsträdgården till plats för avträden m. m. för elementarläroverkets behov.

De å området uppförda byggnader, vilka tillhöra staden, skola före den 1 januari 1930 hava på stadens bekostnad bortförts från platsen, vid äventyr att desamma eljest utan lösen tillfalla kronan.

§ 4.

Kronan skall utan vederlag med äganderätt till staden överlåta de områden av den kronan tillhöriga fastigheten i kvarteret Gråmunken i Halmstad, som erfordras för utvidgning av Källegatan. Dessa områden, vilka i areal innehålla tillhoppa 222.2 kvadratmeter, finnas närmare utmärkta å en av stadsingenjören Ragnar Lyttkens den 22 november 1926 upprättad och vid denna överenskommelse fogad karta.

Som en fjärdedel av den sålunda för gatans vidgning avsedda marken skall anses hava blivit överlåten till staden utan lösen, skall kronan, därest framdeles vid gatan kommer att uppföras högre byggnad än förut tillåtit, vara befriad från skyldighet att utgiva ersättning till staden jämlikt bestämmelserna i 1 kapitlet 39 § i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad, jämförd med 36 § i samma kapitel samt 28 § 2 och 3 momenten i byggnadsstadgan för rikets städer den 8 maj 1874.

Särskild avhandling skall upprättas mellan kronan och staden angående överlåtande till staden av den i denna paragraf omförmälda gatumark.

§ 5.

Kronan skall vidare utan vederlag med äganderätt till staden överlåta det i kronoflygsandsfältet Fammarp i Söndrums socken ingående område, som utgöres av ett stadslägenheten Knebildstorp tilldelat utmarksskifte och å det av rikets allmänna kartverks ekonomiska avdelning upprättade kartblad över Tyludden och Tylens fyr betecknats med nr 95. Berörda markområde, vilket staden enligt överlåtelsehandling den 3 juli 1862 utan vederlag överlätit till kronan, innehåller enligt skifteshandlingarna en areal av 68 tunnland och 26 kappland.

Särskild avhandling skall upprättas mellan kronan och staden angående överlåtande till staden av det i denna paragraf angivna markområde.

§ 6.

Samtliga kostnader, som kunna uppkomma för avstyckning och lagfarande av de i §§ 4 och 5 upptagna markområden, skola bestridas av staden.

§ 7.

Staden skall äga tillträda de i §§ 4 och 5 angivna markområden den 1 juli 1929.

Av denna överenskommelse äro två exemplar upprättade, av vilka Kungl. Maj:t och kronan erhållit det ena samt Halmstads stad det andra exemplaret. Stockholm den 16 januari 1928.

För kasernkommittén:

JOHAN JÖNSSON.

/Nils Berlin.

Halmstad den 14 januari 1928.

Halmstads stad
dess drätselkammare:

OTTO BRODIN.

/Berthold Rydell.

(Jämlikt stadsfullmäktiges bemyndigande den 22 december 1927.)